

Een meteorologische blik op de midfondvlucht Pommeroeul van Afdeling 11 op 5 mei 2012

Arie van Dam, IWB - Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek Welzijn Duiven

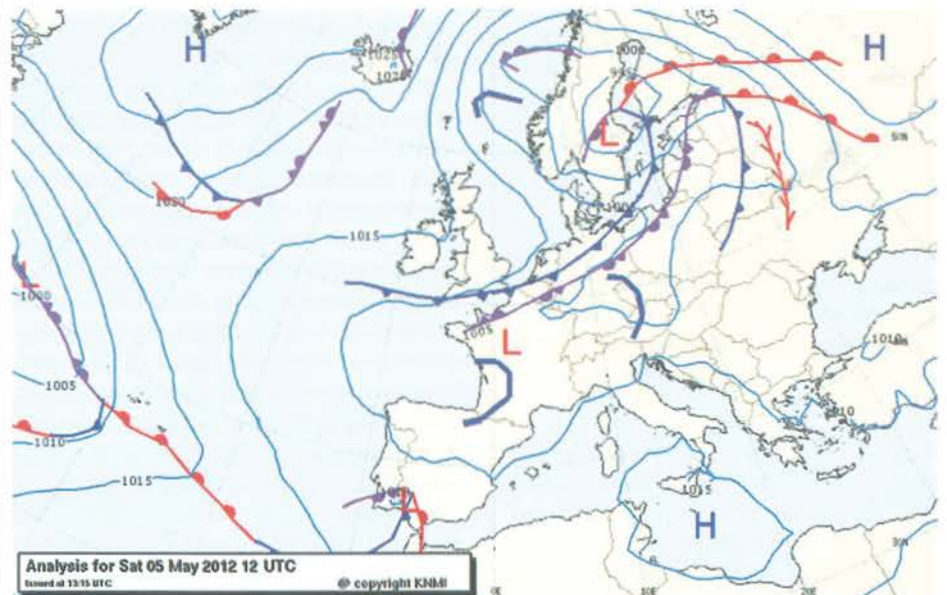
Zaterdag 5 mei is het met de lossingen van de Afdelingen 1 en 11, die zuid van het frontensysteem hebben plaatsgevonden, behoorlijk mis gegaan. Met de Afdeling 1 wat minder ingrijpend, maar voor Afdeling 11 was de midfondvlucht Pommeroeul (ca. 335 km tot Leeuwarden, gelost om 13:10 uur) een grote teleurstelling. De snelste duiven maakten slechts zo'n 950 m/min. Vanaf 18:00 tot 19:30 uur begonnen er maar mondjesmaat duiven in Afdeling 11 te vallen. Op zaterdag kwam slechts ca. 10 tot 20% van de duiven thuis. Op zondagochtend kwamen er - zoals te verwachten met oude duiven - veel na. Toch bleef de teller zondagavond steken op gemiddeld zo'n 60 tot 70% duiven thuis. Een bijzonder slechte thuiskomst, zoals dat in Afdeling 11 van een midfondvlucht in vele jaren niet is voorgekomen. Wat is er meteorologisch aan de hand geweest?

In de loop van vrijdag 4 mei bewoog een oud occlusief front heel langzaam van NNW naar ZZO over ons land. Een front is een scheidslijn tussen twee luchtmassa's met heel verschillende eigenschappen (temperatuur, vochtigheid, windrichting, enzovoort). Het occlusief front werd zaterdag rond het middaguur ONO-WZW georiënteerd verwacht op de lijn Limburg/NL-Belgische grens en dan met een grote boog naar de Franse kust (Cherbourg). In de nacht van vrijdag op zaterdag werd het occlusief front op korte afstand gevolgd door een niet zo actief koufront. Zaterdagochtend stuitte dit koufront op het vrijwel stationaire occlusief front. Om het nog erger

te maken was er vrijdag uit west-Frankrijk nog een warmtefront naar het noorden getrokken die aan de zuidkant tegen deze 'rommel' tot stilstand kwam. Drie in elkaar gelopen fronten, zaterdagochtend vroeg om 06.00 uur net over de NL-Belgische grens. Een voor postduiven bijna onneembare hindernis.

Alle tot nu toe uitgevoerde wetenschappelijke onderzoeken naar effecten van het weer op het vluchtverloop (Den Tonkeelaar, 1972; Schietecat, 1987; Tamboryn, 1992; WIS en WAS, 2008) concluderen

dat fronten en de omstandigheden die daarin voorkomen, funest zijn voor het vluchtverloop. In tweederde tot driekwart van de vluchten waarbij er een front op de vlieglijn ligt, loopt de lossing op een verstoorde thuiskomst uit. Ligt het front over de losplaats zelf, dan willen de duiven vaak niet wegtrekken of komen na een tijdje weer terug over de losplaats. Bijna alle bekende 'grote ongelukken' met lossingen van de afgelopen jaren (Le Mans in 2005, Pithiviers Afd. 2 in 2007, etcetera) werden veroorzaakt door... fronten!

Weerkaart van het KNMI van 5 mei 2012 om 14:00 uur NL tijd met het occlusief front (paarse lijn met bolletjes en driehoekjes erop) en het koufront daar vlak achter (blauwe lijn met driehoekjes).

Het frontensysteem op het satellietbeeld van de bewolking van 13:00 uur NL tijd.

Kampioenen kiezen voor HABRU

Een lekker dagje 'duivenmelken'?

Kom naar de **4^e HABRU DUIVEN DAG**

13 OKTOBER 2012 (van 12 tot 16 uur)

Een forum met internationale toppers beantwoordt al uw vragen.

Inschrijven op: WWW.HABRUDUIVENSPORT.NL

HABRU

aluminium lastechniek B.V.

Transportweg 6 Postbus 23
7007 CN Doelichem - NL 7000 AA Doelichem - NL
T +31 (0)314 712444 F +31 (0)314 712445
I www.habruduivensport.nl E info@habru.nl

Terug naar zaterdagochtend. Omdat het frontensysteem vrijwel stil lag werd zaterdag al vroeg verwacht dat geen enkele Afdeling tot lossen zou komen. Alleen Afdeling 10 had een losplaats noord van het frontensysteem gekozen (Ravenstein) en was de enige die kon lossen. De overige Afdelingen gingen het weer toch nog een aantal uren volgen. Uit de fronten viel een aanzienlijke hoeveelheid neerslag. Dan rond het middaguur wordt het in het uiterste westen droog en dit viel diverse Afdelingen op. Zo op het eerste oog leek het er op dat op enkele westelijke losplaatsen toch zou kunnen worden gelost. Immers; de westkant van het vlieggebied was neerslagvrij en de zichten waren inmiddels overal meer dan 10 km. Echter, ook zonder neerslag bleven de fronten aanwezig en een groot probleem voor de duiven. De Afdelingen 1 en 11 maken gebruik van het droge stukje om te lossen.

Zoals bij diverse 'front vluchten' uit het verleden, zien we ook nu dat het vertrek van de duiven niet goed is (verslag Afdeling Friesland '96). Ze kiezen geen richting, kiezen de verkeerde kant of komen een tijdje later weer terug. Vermoedelijk gaan veel duiven die bij een frontlijn aankomen, er niet doorheen maar gaan er oostwaarts voor langs vliegen. De 'snelste' duiven duiken er toch ergens doorheen. Niemand weet hoeveel kilometers de thuiscomers van zondag extra hebben gevlogen en wie weet waar de duiven zitten die nu nog niet thuis zijn?

Waarom zijn fronten, deze scheidslijnen tussen heel verschillende luchtmassa's, als een glazen muur voor postduiven? Durven ze er niet doorheen? Beïnvloedt het hun oriëntatiemechanismen? De eer-

lijkheid gebiedt ons te zeggen: we weten het niet precies. Mogelijk heeft het iets te maken met de inversies die in fronten voorkomen.

Wat zijn inversies precies? Een inversie is een luchtlaag met een hogere temperatuur dan de lucht daaronder. Normaliter neemt de temperatuur af naarmate je hoger in de atmosfeer komt. Bij een inversie neemt op een zekere hoogte de temperatuur opeens weer toe. Bij een koudefront komt koude, zwaardere lucht aangestroomd die onder een aanwezige warmere lucht-massa stroomt. Bij een warmtefront is het andersom: een warmere, lichtere luchtstroom komt aangestroomd en glijdt over de aanwezige koudere heen. De scheidslijn tussen deze luchtmassa's is dus niet verticaal, maar loopt onder een hoek met het aardoppervlak omhoog. In elk normaal koufront of warmtefront zit daarom een frontale inversie op het raakvlak van de twee luchtmassa's. Deze inversie kan bijzonder scherp zijn en de twee luchtsoorten kunnen sterk verschillen in luchtvochtigheid. Als, zoals zaterdag 5 mei, verschillende fronten in elkaar gaan lopen, zitten er kort achter elkaar diverse frontale inversies, ieder met zijn eigen hellingshoek en scherpste (temperatuursprong). Deze inversies doen vreemde dingen met elektromagnetische straling. Afhankelijk van de scherpste en helling kunnen ze elektromagnetische straling reflecteren of afbuigen. Zoals wanneer je een stok in een vijver steekt, een scherpe scheiding tussen een watermassa en een luchtmassa: voor het oog buigt de stok af, terwijl hij rechtdoor naar de bodem wijst. In dit verband is het niet van belang of er neerslag uit de fronten valt of niet; de scheidslijn zelf lijkt al een

'glazen muur'. Radioamateurs en mensen die te maken hebben met draadloze verbindingen, bijvoorbeeld via de korte golf, kunnen hier ook duidelijke voorbeelden van geven. Mogelijk dat dit fenomeen van fronten een rol speelt bij de grote barrière die fronten vormen voor onze duiven.

In de media (o.a. Algemeen Dagblad, 8 mei 2012) duiken hier en daar termen op - zoals zo vaak bij dit soort vluchten - als 'onbegrijpelijk', 'het is een raadsel', enzovoort. Hier moeten we als WOWD even hard op de rem trappen. De duivensport moet zich realiseren dat we wel degelijk weten waarom deze vlucht, en vergelijkbare vluchten in het verleden, zo slecht af liepen. Niet voor niets komen de fronten uit wetenschappelijk onderzoek telkens omhoog als boosdoener nummer 1, zijn alle 'grote ongelukken' van de laatste jaren 'front vluchten' en staan de fronten in de Risico Tabel Lossingen van de WOWD onder code Rood, wat betekent: niet lossen. Aan de meteo informatie heeft het ook niet gelegen. Reeds op vrijdag 4 mei en eerder werden de fronten door MeteoConsult aangegeven op de speciale weer site voor de NPO. Waar het ons aan ontbreekt is een goede organisatie en besluitvorming rondom het lossen: een nog steeds on-aangeroerde conclusie uit het WIS en WAS onderzoeksrapport van 2008!

Helaas zijn er nog veel duiven onderweg. Duiven waarvan hun eigenaar baalt als een stekker en waarvan ze graag een bericht zouden horen. Daarom een oproep aan een ieder: loopt er bij u een jaarling of oude duif binnen, neem even de moeite, verzorg en meldt deze! U maakt er een sportviend blij mee.

Temperatuurkaart: een temperatuurgradiënt in Noord-Frankrijk markeert het frontensysteem

Windkaart: NO wind ten noorden en ZW wind ten zuiden van het frontensysteem